ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟΥ ΛΕ ΠΕΛΕΤΙΕ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΒΕΡΛΑΙΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΠΕΙΤΑ ἀπὸ εἰκοσιτρία χρόνια μετὰ τὸ ἐπεισόδιο αὐτό, ὁ Βερλαὶν ἔγραψε σχετικῶς τα ἑξῆς :

«Ὁ Καρζὰ ἔπαθε μερικὲς ἐλαφρὲς ἐκδορές. Πάντως, ἡ ἀπόπειρα αὐτὴ τοῦ Ρεμπὼ ἦταν πολὺ ἀξιοθρήνητη».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ ποιητὴς ἐπεδίωκε νὰ μειώση τὴ σημασία τοῦ ἐπεισοδίου καὶ τῆς εὐθύνης τοῦ φίλου του. Μὰ ἂν ὁ Καρζὰ δὲν τραυματίστηκε σοβαρά, αὐτὸ ἦταν ἐντελῶς τυχαῖο καὶ ὀφείλεται κυρίως στὸ πλάτος τοῦ τραπεζιοῦ ποὺ τὸν ἐχώριζε ἀπὸ τὸν ἀντίπαλό του. Ἡ εὐθύνη τοῦ Ρεμπὼ (ὅπως καὶ τοῦ Βερλαίν, σὲ μιὰ ἄλλη παρομοία περίστασι ποὺ διηγηθήκαμε), παραμένει ἀκεραία.

Κι' οἱ δύο τους, ὅταν μεθοῦσαν, ἔφταναν ὥς τὰ ὅρια τοῦ ἐγκλήματος. Μὰ ὁ Βερλαὶν δὲν θυμόταν πειὰ τίποτε, ὅταν ξεμεθοῦσε. Ὁ Ρεμπὼ ὅμως, καὶ νηστικός, κυριευόταν συχνὰ ἀπὸ τὴν ἴδια μανία. Τὸ μόνο ποὺ τὸν συγκρατοῦσε, ἦταν ὁ φόβος τῆς φυλακῆς. Αὐτὸ τὸ χωριατόπουλο ἦταν ἀρκετὰ πονηρὸ καὶ προνοητικό, κι' ἔτσι κανόνιζε καλὰ τὶς δουλειές του.

Εἶχε κι' ἄλλα ἀκόμα ἐλαττώματα. Ἦταν, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ κλεφτάκος. Μετὰ τὴν ἀναχώρησί του ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Βερλαίν, δέχτηκε τὴ φιλοξενία τοῦ ὀνομαστοῦ σκιτσογράφου Ἀντρὲ Ζίλ. Μὰ αὐτὸ τὸ ζῶο — γράφει ὁ Ἀντρὲ Ζίλ — εἶχε μεγάλη ροπὴ πρὸς τὴν κλοπή. Τὸ ἄλλο πρωῒ τῆς φιλοξενίας ὁ σκιτσογράφος ἀντελήφθη τὴν ἐξαφάνισι ἀπὸ τὸ σπίτι του μερικῶν ἀντικειμένων καὶ χρημάτων καὶ παρακάλεσε τὸν Ρεμπὼ νὰ τοῦ ἀδειάση τὴ γωνιά.

***

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου (τρεῖς βδομάδες περίπου μετὰ τὴν ἄφιξι τοῦ Ρεμπὼ στὸ Παρίσι), ὁ Βερλαὶν κι' ἡ γυναῖκα του εἶχαν φάει ἕνα βράδυ στὸ σπίτι τῆς μητέρας τοῦ ποιητοῦ. Ὅταν ξαναγύρισαν στὸ σπίτι τους, πρὶν πλαγιάσουν, ἄρχισαν νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν Ρεμπώ.

Ὁ Βερλαὶν διηγόταν στὴ σύζυγό του μὲ ποιὸ τρόπο ὁ νεαρὸς φίλος του, ὁ ὁποῖος ἦταν πάντα ἀπέντερος, ἱκανοποιοῦσε τὸ πάθος του γιὰ τὸ διάβασμα στὴ Σαρλεβίλ : "Ἐκλεβε ἁπλούστατα βιβλία ἀπὸ ἕνα βιβλιοπωλεῖο. Στὴν ἀρχὴ ἔνοιωθε κάποια τύψη γι' αὐτὸ καὶ σκέφτηκε νὰ τὰ ξαναπηγαίνη μετὰ τὸ διάβασμα. Μὰ ἔπειτα, φοβούμενος μήπως τὸν ἀντιληφθοῦν, ἄφησε τὰ βιβλία, τὰ πουλοῦσε.

—Αὐτὸ ἀποδεικνύει, τόλμησε νὰ παρατηρήση ἡ Ματθίλδη, ὅτι ὁ φίλος σου δὲν εἶνε καὶ τόσο λεπτὸς ἄνθρωπος...

Αὐτὸ ἔφτασε.

Μόλις ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα πρόφερε αὐτὰ τὰ λόγια, ὁ Βερλαίν, χωρὶς νὰ πῆ τίποτε, τὴν ἄρπαξε ἀπὸ τὰ δυὸ μπράτσα, τὴν τράβηξε ἔξω ἀπὸ τὸ κρεββάτι, ὅπου εἶχε πλαγιάσει, καὶ τὴν γκρέμισε κτηνωδῶς στὸ πάτωμα. Ὁ θόρυβος τῆς πτώσεως ξύπνησε τὸν ἀδελφὸ τῆς Ματθίλδης, τὸν Σιβρί, ὁ ὁποῖος κοιμόταν ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ πατρικό του σπίτι, σ' ἕνα δωμάτιο ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὸ δωμάτιο τοῦ ἀνδρογύνου. Ἄνοιξε ἀνήσυχος τὴν πόρτα του καὶ φώναξε μὲ τόνο σκληρό :

—Τί συμβαίνει, λοιπόν, ἀπάνω ;

Ὁ Βερλαίν, φοβισμένος, δὲν τόλμησε οὔτε νὰ κινηθῆ, οὔτε καὶ ν' ἀπαντήση.

Ἐπτὰ μέρες, ἔπειτα ἀπ' αὐτὴ τὴ σκηνή, ἡ Ματθίλδη γέννησε ἕνα παιδί, ποὺ τὸ ὠνόμασαν Ζώρζ. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς ἀντὶ νὰ φέρη τὴ γαλήνη στὸ ἀνδρόγυνο, χειροτέρεψε ἀπεναντίας τὴν κατάστασι.

Ἂν δὲν ἦταν ἐκεῖ ὁ Ρεμπώ, ὁ νέος πατέρας θὰ μαλάκωνε, μὰ ὁ Ρεμπὼ ἦταν ἐκεῖ, φράζοντας τὸ δρόμο στὴ συμφιλίωσι. Ὁ Βερλαὶν μάλιστα ἔβλεπε τώρα στὴ γέννησι τοῦ παιδιοῦ του μιὰ ἀκόμη σπλαβιὰ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Ὁ ποιητὴς οὔτε περίμενε κἂν νὰ σηκωθῆ ἡ γυναῖκα του ἀπὸ τὸ κρεββάτι, γιὰ νὰ ξαναρχίση τὶς σκηνές του.

Τέσσερες μέρες μετὰ τὴ γέννησι τοῦ μικροῦ Ζώρζ, ξαναγύρισε στὸ σπίτι του, στὶς δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα, φριχτὰ μεθυσμένος, κι' ἄρχισε χωρὶς λόγο νὰ βρίζη καὶ ν' ἀπειλῆ τὴ γυναῖκα του. Ἡ νοσοκόμος, ποὺ τὴν παράστεκε, τρομαγμένη, θέλησε νὰ φωνάξη καὶ νὰ ζητήση βοήθεια. Μὰ ἡ Ματθίλδη ἀντιτάχθηκε.

Τοῦ κάκου ἡ νοσοκόμος ἱκέτευε τὸν ἄθλιο πατέρα καὶ σύζυγο ν' ἀποσυρθῆ στὸ δωμάτιό του. Ὁ Βερλαίν, μὲ τὰ ροῦχα του καὶ μὲ τὸ καπέλλο του, ξαπλώθηκε στὸ κρεββάτι τῆς Ματθίλδης, μὲ τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ κάτω μέρος καὶ μὲ τὰ γεμάτα λάσπες παπούτσια του στὸ μαξιλάρι, πλάϊ στὸ πρόσωπο τῆς λεχοῦς. Σὲ λίγο ἀποκοιμήθηκε μ' ἕναν ὕπνο κτηνώδη. Σ' αὐτὴ τὴ στάσι τὸν βρῆκε ἡ πεθερά του, μπαίνοντας τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ στὴν κάμαρή του.

Παρ' ὅλη τὴν καθωσύνη της, ἡ μητέρα τῆς Ματθίλδης αὐτὴ τὴ φορὰ ἀγανάκτησε. Μὰ ὁ Βερλαίν, ἀντὶ νὰ δικαιολογηθῆ, πήδηξε κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι, κατέβηκε τὴ σκάλα τρέχοντας καὶ βγῆκε ἔξω, χωρὶς κἂν νὰ περιποιηθῆ καθόλου τὸν ἑαυτό του.

Καὶ ἡ Ματθίλδη, ἡ ὁποία τὰ διηγεῖται αὐτά, προσθέτει :

«Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ρεμπώ, ὁ Βερλαὶν δὲν ἐνδιαφερόταν καθόλου γιὰ τὸ ντύσιμό του. Ἔκανε μιὰ βδομάδα ν' ἀλλάξη ἐσώρρουχα καὶ νὰ γυαλίση τὰ παπούτσια του».

Ὡστόσο, μ' αὐτὴ τὴν τουαλέττα, πῆγε τὸ ἴδιο βράδυ, μαζὶ μὲ τὸν Ρεμπώ, στὸ «Τεάτρ - Φρανσαίζ, στὴν πρεμιέρα τῆς «Ἐγκαταλελειμένης», ἑνὸς μονοπράκτου τοῦ Φρανσουὰ Κοππέ. Μετὰ τὸ θέατρο, μέθυσε μαζὶ μὲ τὸ φίλο του κι' ἀργὰ τὴ νύχτα ξαναγύρισε στὸ σπίτι του, κυριευμένος ἀπὸ τὰ δαιμόνιά του. Τὸ νεογέννητο, ξυπνῶντας ἀπὸ τὸ θόρυβο ποὺ ἔκανε ὁ πατέρας του, ἄρχισε νὰ φωνάζη μέσα στὸ λίκνο του.

Ἡ Ματθίλδη, ἡ ὁποία ἦταν τότε μόλις δεκαοχτὼ χρόνων, ἀνασηκώθηκε στὸ κρεββάτι της κι' ἄρχισε νὰ στενάζη καὶ νὰ κλαίη.

Αὐτὸ ἔφτασε γιὰ νὰ κάνη ἔξω φρενῶν τὸν μεθυσμένο.

—Νά την ! οὔρλαξε, ἁπλώνοντας τὴ γροθιά του πρὸς τὴν Ματθίλδη. Νά την ἡ «Ἐγκαταλελειμμένη» τοῦ Κοππέ !... Μὰ ἐγὼ θὰ τὴν σκοτώσω μαζὶ μὲ τὸ παιδί μου...

Καὶ κυριεύτηκε ἀπὸ τὴν ἔμμονη ἰδέα νὰ βάλη φωτιὰ σ' ἕνα ντουλάπι, μέσα στὸ ὁποῖο ὁ πεθερός του φύλαγε τὰ φυσίγγια του γιὰ τὸ κυνήγι.

Ἔτσι, ὅπως ἔλεγε, θὰ τίναζε στὸν ἀέρα τὸ σπίτι καὶ τὴ γυναῖκα του μαζί...

Τοῦ κάκου ἡ φτωχὴ νοσοκόμα προσπαθοῦσε νὰ τὸν καθησυχάση. Μὲ μεγάλη δυσκολία στὸ τέλος κατόρθωσε νὰ τὸν πείση νὰ πάη νὰ πλαγιάση στὴν κάμαρά του. Μὰ σὲ λίγο ὁ Βερλαὶν ξαναγύρισε, πιὸ μανασμένος ἀκόμα. Εὐτυχῶς, ἡ νοσοκόμα εἶχε πυρώσει ἐντωμεταξὺ τὴν τσιμπίδα τοῦ τζακιοῦ στὴ φωτιά. Ἀπείλησε λοιπὸν μ' αὐτὴ τὸν Βερλαίν, ὁ ὁποῖος ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήση, κι' ἔτσι ἡ νοσοκόμα μπόρεσε νὰ κλειδώση τὴν πόρτα.

***

Κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1871, τρεῖς μῆνες ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἄφιξι τοῦ Ρεμπὼ στὸ Παρίσι, ὁ Βερλαὶν πῆγε μόνος στὸ Βέλγιο, γιὰ νὰ πάρη ἕνα χρηματικὸ ποσόν, ποὺ εἶχε μείνει σ' ἕνα συμβολαιογράφο, μετὰ τὸ θάνατο τῆς θείας του Λοιζίας.

Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων βρισκόταν στὸ Παλλέλ, στὸ σπίτι τοῦ δημάρχου τοῦ χωριοῦ. Μετὰ τὴ λειτουργία τοῦ μεσονυκτίου, πῆγε στὴν ταβέρνα. Ἐκεῖ ἔγραψε στὸν κουνιάδο του Σιβρὶ μιὰ ἐπιστολὴ εἰκονογραφημένη, τῆς ὁποίας ἡ αἰσχρότης, τόσο στὸ κείμενο, ὅσο καὶ στὶς εἰκόνες, ἦταν ἀπερίγραπτη.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Πὼλ στὸ Παρίσι, ἡ σκηνὲς ξαναρχισαν. Στὶς 13 Ἰανουαρίου, ἡ Ματθίλδη, ἡ ὁποία ἦταν ἄρρωστη, ἔμεινε στὸ κρεββάτι. Ὁ Πὼλ, μετὰ τὸ βραδινὸ φαγητό, δυσαρεστημένος ποὺ τοῦ εἶχαν σερβίρει κρύο καφέ, ἀνέβηκε στὴν κάμαρη τῆς γυναίκας του, γυρεύοντας καυγᾶ.

—Ἡ γαλήνη σου, τῆς φώναζε, ἡ ψυχραιμία σου, μ' ἐρεθίζουν !... Φτάνει πειά !

Ἔπειτα, κυριευμένος ἀπὸ τὸν παροξυσμὸ τῆς μανίας του, ἄρπαξε ἀπότομα τὸ παιδί του καὶ τὸ πέταξε στὸ κρεββάτι, πάτησε τὸ γόνατό του ἐπάνω στὸ στῆθος της καὶ ἄρχισε νὰ τῆς σφίγγη δυνατὰ τὸ λαιμό, γιὰ νὰ τὴν πνίξη.

Ἀκούγοντας τὶς κραυγὲς ποὺ ἔβγαζε ἡ κόρη τους, ὁ πεθερὸς κι' ἡ πεθερὰ τοῦ Βερλαὶν ἔτρεξαν μέσα, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔφυγε καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῆ στῆς μητέρας του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΑ ΔΩΡΑ ΜΑΣ

ΑΡΧΙΣΕ Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ

ποὺ σᾶς χαρίζει τὸ «Μπουκέτο» καὶ ἡ «Οἰκογένεια»

"Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΑΣ ΚΑΜΕΛΙΑΣ,

Τοῦ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, υἱοῦ

Ἐπίσης συνεχίζεται ἡ διανομὴ τοῦ Α' βιβλίου μας

«ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΙΛΥΡΕΣ»

Τοῦ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΚΑΡ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀναγνῶσται τῶν περιοδικῶν μας νὰ σπεύσουν νὰ παραλάβουν τὰ βιβλία των ἔγκαίρως, διότι ἡ ζήτησις εἶνε μεγάλη καὶ πρωτοφανὴς καὶ δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἐξαντληθοῦν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν καὶ αἱ 20 χιλιάδες σωμάτων, ποὺ ἑτοιμάσαμε.

Ποτὲ βιβλία δὲν ἐζητήθησαν τόσον καὶ δὲν ἐπροκάλεσαν τέτοιον συναγερμόν.